

boerderijschool

Stichting Boerderijschool Jaarverslag 2020

Voorwoord

Stichting Boerderijschool wil, via het leren in het echte leven in de authentieke omgeving van een boerderij met de agrariërs als vakmensen, jonge mensen en hun opvoeders weer in direct contact brengen met de duurzame landbouw, natuur & landschap en voedsel.

Op de Boerderijschool gaan kinderen een sterke verbinding aan met het land en het landschap om hun stad of dorp. De kracht en vitaliteit van de landbouw wordt ingezet voor de toekomst van onze samenleving. Kinderen raken door het leren en werken op de boerderij niet alleen meer verbonden met zichzelf, de anderen en de natuur, ook wordt een duurzame verbinding tot stand gebracht tussen een school en een agrarische onderneming, tussen verschillende leefwerelden (jong en oud, met of zonder migratieachtergrond, boer en burger, producent en consument)

2020 is door de coronacrisis een bijzonder jaar geweest.

Door de tijdelijke sluiting van basisscholen is ook Het Buiten Lokaal een aantal weken dicht geweest. De Boerderijscholen zijn in 2020 later gestart en de Boerderijateliers zijn niet doorgedaan.

We kijken in het jaarverslag terug naar wat we in gang hebben gezet.

We gaan in op de initiatieven en projecten die wij afgelopen jaar hebben opgepakt en begeleid.

We doen dit kort en bondig. We gaan in 2021 weer met vertrouwen verder met het aanpakken van nieuwe uitdagingen.

Jaap Meijer, voorzitter

Inleiding

Stichting Boerderijschool verzorgt diverse programma's voor intensieve boerderijeducatie. Kenmerkend voor alle programma's is dat kinderen van een basisschool gedurende een jaar met hun klas of in een speciale groep gaan leren en werken op een nabijgelegen boerderij. Door de herhaling en het ritme in de boerderijwerkzaamheden ontstaat een verdieping van de (leer)ervaringen. Het gaat om levend leren op de boerderij: de kinderen leren op de boerderij vanuit de directe praktijk en op school worden de ervaringen verwerkt en verbonden met de lesstof. Het boerderijonderwijs is verankerd in het leerplan van de school.

De programma's zijn:

1. Boerderijschool: Kinderen uit het (s)bo gaan 13 tot 20 dagdelen met hun klas of groep leren en werken op een nabijgelegen boerderij.
2. Boerderijatelier: Kinderen uit het (s)bo gaan 5 dagdelen met hun klas of groep leren en werken op een nabijgelegen boerderij.
3. Het Buiten Lokaal/ Interventieklas: een klein select groepje leerlingen van één of meerdere scholen gaat leren en werken op een nabijgelegen boerderij met als doel dat kinderen de aansluiting met het schoolse leren behouden (preventie schooluitval).
4. Groene gezonde gemeenschappen: kinderen uit het (s)bo in aandachtswijken gaan 5 dagdelen met hun klas of groep leren en werken op een nabijgelegen boerderij; ouders en verzorgers van de kinderen krijgen een eigen boerderijprogramma op maat.

Stichting Boerderijschool heeft in 2020 de volgende initiatieven en activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd:

1. Begeleiding Boerderijschool (Utrecht en Zelhem)
2. Het Buiten Lokaal/ Interventieklas (Arnhem en Zutphen)
3. Jong Leren Eten

Activiteiten stichting Boerderijschool 2020

De activiteiten worden kort toegelicht.

1. Begeleiding Boerderijschool

Stichting Boerderijschool begeleidt nieuwe boerderijscholen gedurende 2 jaar; bij het opstarten van de samenwerking tussen school en boerderij en de verankering in het leerplan van de school.

Boerderijschool Leidsche Rijn

Stichting Boerderijschool heeft ook in 2020 de Boerderijschool locatie Leidsche Rijn van Vrije school Utrecht begeleid. De school gaat naar geitenboerderij Geertjes Hoeve in Haarzuilen. School en boerderij zijn enthousiast over de samenwerkingen en zullen de komende jaren als boerderijschool samen verder gaan.

Boerderijschool SO Isselborgh

De Boerderijschool SO Isselborgh uit Doetinchem is in september van start gegaan. School gaat 40 dagdelen naar een melkveebedrijf in Zelhem. De boerin is tevens leerkracht.

Vier klassen van ca. 12 leerlingen gaan in het schooljaar 2020 – 2021 10 dagdelen levend leren op de boerderij. Naast de leerkracht gaat er steeds ook een klassenassistent mee naar de boerderij.

2. Het Buiten Lokaal/ Interventieklass

Het Buiten Lokaal in Zutphen

Bij het Buiten Lokaal gaat een kleine select groepje leerlingen van meerdere scholen onder schooltijd leren en werken op een nabijgelegen boerderij, met als doel preventie schooluitval. In Het Buiten Lokaal worden de leerlingen begeleid door de boerin, die tevens bevoegd basisschoolleerkracht is en door een klassenassistent.

De klassenassistent vertelde over Het Buiten Lokaal het volgende: "Op school zie ik kinderen in de klas blokkeren. Op de boerderij gebeurt dit niet. Ook in het schoolse leren loopt het makkelijker. Op school mopperen ze en is er weerstand. Op boerderij is er meer een houding van kom maar op. Ze zijn hier gemotiveerd voor zowel het boerderijwerk als voor de schoolvakken."

De ervaringen van kinderen, ouders, scholen, leerkracht/boerin en stichting Boerderijschool na het eerste jaar zijn positief. Alle kinderen die deelnemen komen in het gewone schoolse leren niet tot hun recht. Met een relatief kleine investering valt zo veel winst te behalen. Het geeft lucht aan een schoolklas als de leerling die door persoonlijke omstandigheden of bijvoorbeeld autisme of ADHD op school nauwelijks aan leren toekomt één dag in de week naar het Buiten Lokaal kan. Zodoende is het dus een win-win situatie. De leerling krijgt zijn/haar intrinsieke motivatie weer terug door les op de boerderij. In de klas kan de leerkracht meer aandacht besteden aan de andere leerlingen. Het Buiten Lokaal is nog volop in ontwikkeling. Stichting Boerderijschool is nog aan het pionieren om uit te vinden wat een goede en passende aanpak is voor een laagdrempelig arrangement met een combinatie van onderwijs en zorg.

Interventieklass Arnhem

Gedurende één jaar heeft een groepje van ca. 5 leerlingen van de interventiegroep van SO de Ommezwaai in Arnhem 1 dagdeel per week deelgenomen aan een Boerderijschoolprogramma op maat. In totaal hebben 12 kinderen in geheel verschillende frequentie deelgenomen.

Natuurcentrum Presikhaaf heeft positieve ervaring opgedaan met het boerderijprogramma t.b.v. preventie schooluitval voor leerlingen met complexe psychiatrische problematiek.

De kinderen hebben zich o.a. bezig gehouden met het verzorgen van de kleinere dieren als kippen en konijnen. Ze maakten de stallen / hokken schoon en voerden de dieren. Ook maakten ze soms een grotere stal schoon. Dit vraagt extra doorzettingsvermogen. In de interventiegroep is ook gewerkt aan aanschouwelijk rekenen, zoals bij het klaarmaken van melk voor de lammeren. De leerlingen kregen weer nieuwsgierigheid om te leren en waren geïnteresseerd in de verschillende facetten van de dierversorgung. Ze kwamen blij terug op school en vertelden graag over hun ervaringen. De leerkracht heeft verandering in gedrag van de leerlingen op school gemerkt. Bijvoorbeeld Eén leerling waarvoor het praten voor de klas een grote opgave was, waar hij eerst voor wegliep. Het werken op de boerderij en de betrokkenheid bij het onderwerp maakte dat hij nu wél voor de klas ging staan.

3. Jong Leren Eten

Stichting Boerderijschool heeft van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland een opdracht gehad om de Boerderijschool, als uitgebreide en structurele variant van boerderijeducatie, te verbinden aan het landelijk programma Jong Leren Eten (LNV en VWS). De Boerderijschool is in provincies opgenomen in de menukaart Jong Leren Eten (JLE) met het aanbod in de regio op het gebied van voedseducatie.

In samenwerking met JLE Limburg is de voorbereiding van de eerste Boerderijschool in Limburg

mogelijk gemaakt. Vanwege corona is de start de Boerderijschool in Roermond doorgeschoven naar 2021. Verder heeft Stichting Boerderijschool voor de website van Jong Leren Eten een inspiratieartikel over het Buiten Lokaal geschreven. Ook heeft Stichting Boerderijschool een digitale brochure gemaakt : Het hart van de Boerderijschool, met evidence-based indicaties voor de effectiviteit van het levend leren op de Boerderijschool. In de Boerderijschool staat het verlevendigen centraal. Het verlevendigen van het individu, de groep, de sector (concreet het onderwijs en de landbouw) en de gemeenschap. Vanuit het willen verlevendigen zijn de grondprincipes van het leren en ontwikkelen op de Boerderijschool als vanzelf ontstaan. *De liefde voor het leven* vormt het hart van de Boerderijschool. Wat zijn de grondprincipes van het leren op de Boerderijschool? Welke uitgangspunten vormen het hart van deze intensieve boerderijeducatie? Hoe vertalen deze grondprincipes zich naar de praktijk van het leren en het ontwikkelen van de leerlingen? En welke wetenschappelijke indicaties zijn er voor de effectiviteit van de leeropbrengsten? Omdat delen 1 van de grondprincipes van de Boerderijschool is, is de brochure gratis beschikbaar via het bestelformulier op <https://lnkd.in/dXFEX8P>

Tot slot

Conferentie Bundestagung Lernort Bauernhof

Stichting Boerderijschool heeft in 2020 weer op de jaarlijkse conferentie Bundestagung Lernort Bauernhof (<https://baglob.de>) een workshop verzorgd met als titel: Grüne Gesunde Gemeinschaften: Soziale Inklusion durch Lernen auf dem Bauernhof.

Stichting Boerderijschool
Zutphen, mei 2021

www.Boerderijschool.nl